

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

วัสดุและอุปกรณ์ในการทดลอง

1. ต้นพันธุ์บัวบกสายพันธุ์มหาสารคามก้านเขียว จำนวน 80 ถูง ๆ 1 ต้น
2. ปุ๋ยมูลโค 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
3. ปุ๋ยมูลสุกร 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
4. ปุ๋ยมูลไก่ 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
5. ท่อซีเมนต์ขนาด 40 x 50 เซนติเมตร
6. แกลบเผา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
7. ดินร่วน 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
8. ดินทราย 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
9. จอบเสียม มีด
10. พลาสติกสีดำ
11. ปากกา มีดคัตเตอร์ ไม้บรรทัด เครื่องคิดเลขและสมุดจดบันทึกรวบรวมข้อมูล

การวางแผนการทดลอง

ผลของวัสดุปลูกและปุ๋ยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของบัวบกวางแผนการทดลองแบบ 4 x 4 Factorial in Completely Randomized Design (CRD) จำนวน 4 ซ้ำ แต่ละซ้ำประกอบด้วย 16 คำรับการทดลอง โดยกำหนดให้ปัจจัย a เป็นวัสดุปลูก คือ

a_1 = หน้าดินร่วน

a_2 = ดินทราย

a_3 = ดินทราย + แกลบเผา (1 : 1) โดยปริมาตร

a_4 = ดินร่วน + แกลบเผา (1 : 1) โดยปริมาตร

ปัจจัย b เป็นชนิดของปุ๋ย คือ

b_1 = ปุ๋ยมูลโค อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร

b_2 = มูลสุกร อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร

b_3 = มูลไก่ อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร

$b_4 =$ ปุ๋ยผสมทั้ง 3 ชนิด (1 : 1 : 1) โดยน้ำหนัก อัตรา 1
กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร

แผนการดำเนินงาน

1. การเตรียมต้นพันธุ์บัวบก

การเตรียมดินสำหรับชำกล้าบัวบก โดยใช้ดินสำหรับเพาะชำที่มีส่วนผสม คือ ดิน
ร่วน แกลบเผาทรายหยาบ อัตราส่วน 1 : 1 : 1 โดยปริมาตร ผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วนำมา
ใส่ลงในถุงพลาสติกขนาด 4×6 นิ้ว ให้เต็ม รดน้ำดินในถุงให้ชุ่ม

นำต้นพันธุ์บัวบกที่ทำการขุดออกจากแปลง มาแยกถุงเพาะที่เตรียมไว้ โดยการ
แยกต้นให้เหลือเพียง 1 ต้น แล้วทำการชำลงถุง ๆ ละ 1 ต้น เป็นเวลา 15 วัน

2. การเตรียมแปลง

2.1 นำท่อซีเมนต์ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 40 เซนติเมตร สูง 50 เซนติเมตร มา
จัดเรียงเป็นแถวตามทริทเมนต์ที่ก่อกว้างต้น โดยความห่างระหว่างท่อ 50 เซนติเมตร

2.2 นำวัสดุปลูกลงในท่อที่เตรียมไว้ ตามดำรับการทดลอง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การทดลองการปลูก

ดำรับการทดลอง	วัสดุปลูก	ปุ๋ย(อัตรา)
$a_1 b_1$	หน้าดินร่วน	ปุ๋ยมูลโค อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
$a_1 b_2$	หน้าดินร่วน	ปุ๋ยมูลสุกร อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
$a_1 b_3$	หน้าดินร่วน	ปุ๋ยมูลไก่ อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
$a_1 b_4$	หน้าดินร่วน	ปุ๋ยผสมทั้ง 3 ชนิด(1:1:1) อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตาราง เมตร
$a_2 b_1$	ดินทราย	ปุ๋ยมูลโค อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
$a_2 b_2$	ดินทราย	ปุ๋ยมูลสุกร อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
$a_2 b_3$	ดินทราย	ปุ๋ยมูลไก่ อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อตารางเมตร
$a_2 b_4$	ดินทราย	ปุ๋ยผสมทั้ง 3 ชนิด (1 : 1 : 1) อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
$a_3 b_1$	ดินทราย + แกลบเผา	ปุ๋ยมูลโค อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร

คำรับการ ทดลอง	วัสดุปลูก	ปุ๋ย(อัตรา)
a_3b_2	ดินทราย + แกลบเผา	ปุ๋ยมูลสุกร อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
a_3b_3	ดินทราย + แกลบเผา	ปุ๋ยมูลไก่ อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
a_3b_4	ดินทราย + แกลบเผา	ปุ๋ยผสมทั้ง 3 ชนิด (1 : 1 : 1) อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
a_4b_1	หน้าดินร่วน+แกลบเผา (1 : 1)	ปุ๋ยมูลโค อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
a_4b_2	หน้าดินร่วน+แกลบเผา (1 : 1)	ปุ๋ยมูลสุกร อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
a_4b_3	หน้าดินร่วน+แกลบเผา (1 : 1)	ปุ๋ยมูลไก่ อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร
a_4b_4	หน้าดินร่วน+แกลบเผา (1 : 1)	ปุ๋ยผสมทั้ง 3 ชนิด (1 : 1 : 1) อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อ ตารางเมตร

3. การปลูก

นำต้นพันธุ์ที่ทำการเพาะชำไว้ มาปลูกในท่อยุ่ละ 5 ถูง ระยะห่าง 5x 5 เซนติเมตร

4. การดูแลรักษา

ให้น้ำแบบมินิสปริงเกอร์ 2 ช่วงเวลาเช้าและเย็น ครั้งละ 5 นาที ต่อท่อต่อครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช

เก็บข้อมูลบวบกหลังปลูก 1 เดือน ทุกต้นเพื่อวัดอัตราการเจริญเติบโต ทุก 15 วัน เป็นระยะเวลาการปลูก 6 เดือน ดังนี้

1. ความยาวไหล (เซนติเมตร) โดยวัดจากโคนต้นแม่ถึงส่วนที่ยาวที่สุดของไหล ด้วยไม้บรรทัด

2. จำนวนไหลต่อต้น (ไหล) โดยนับจำนวนไหลที่แตกจากต้นแม่

3. จำนวนต้นต่อไหล โดยนับจำนวนต้นที่เกิดในไหลที่แตกจากต้นแม่

4. จำนวนใบต่อต้น โดยนับจำนวนใบทั้งหมดของต้นแม่

5. พื้นที่ใบต่อต้น (ตารางเซนติเมตร) โดยใช้เครื่องวัดพื้นที่ใบ (Leaf Area

Meter, LI-3100, ของบริษัท LI-COR Inc., U.S.A.)

6. น้ำหนักสด (กรัม) โดยชั่งน้ำหนักสดต้น ใบ และราก
7. น้ำหนักแห้ง (กรัม) ชั่งน้ำหนักแห้งต้น ใบและราก ภายหลังจากอบที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส อย่างน้อย 72 ชั่วโมง จนมวลแห้งคงที่

สถานที่ทำการทดลอง

สวนไผ่สีทอง ตำบลตลาดอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ระยะเวลาในการทดลอง

เมษายน 2555 ถึง สิงหาคม 2555

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบถึงวัสดุปลูกและชนิดของปุ๋ย ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของบัวบก

ขอบเขตการทดลอง

ทำการเปรียบเทียบระหว่างวัสดุปลูกและชนิดของปุ๋ย ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของบัวบก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์อัตราการเจริญเติบโตและผลผลิต เป็นไปตามข้อกำหนดทางสถิติของแผนการทดลองแบบ 4×4 Factorial in Completely Randomized Design (CRD) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละตำรับการทดลอง โดยวิธี Least Significant Different (LSD)